

ЕКОЛОШКИ ПОРЕЗИ КАО ИНСТРУМЕНТ ЕКОЛОШКЕ ПОЛИТИКЕ ЗЕМАЉА У РАЗВОЈУ

Јадранка Ђуровић Тодоровић

Економски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, Србија
jadranka.djurovic@eknfak.ni.ac.rs

Марина Ђорђевић

Економски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, Србија
marina.djordjevic@eknfak.ni.ac.rs

Милица Ристић

Економски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, Србија
milica42777@gmail.com

Чланак је излаган на VI Интернационалном научном скупу „ЕконБиз: Савремено пословање у функцији развоја националне економије“, Бијељина 21. и 22. јун 2018. године

Апстракт: Многи проблеми заштите животне средине и природних ресурса, који су решени у развијеним земаљама применом одговарајућих инструмената, постају све већи у земаљама у развоју. Због сиромаштва, ефикасност конципирања еколошке политике и минимизирање трошкова, представљају инхерентна питања ових земаља. Циљ овог рада је да истакне значај еколошких пореза у земаљама у развоју, сходно томе да еколошки порези представљају инструмент еколошке политике који конвенира нивоу њихове развијености. Већина земаља, данас, велику пажњу посвећује еколошким порезима. Међутим, у пореским системима земаља у развоју, њихов значај је деластиран. Анализирали смо 12 земаља у развоју, које су чланице Европске Уније, са тенденцијом да укажемо на бенефите које би оне могле имати од еколошких пореза. Сprovedена је регресиона анализа на серији података за период 2001-2016. године. Резултати модела показују да раст пореских прихода од еколошких пореза, имплицитно повећава и издавања државе у области заштите животне средине.

Кључне речи: инструменти еколошке политике, еколошки порези, регресиона анализа, земље у развоју.

1. УВОД

“Еколошки порези се сматрају веома важним обликом опорезивања” (Cornelia, Lenuța, 2012, стр. 730). Еколошки порези, данас, имају круцијалну улогу у заштити животне средине, сагледавајући чињеницу да је ниво загађености све већи. Ови инструменти еколошке политике су посебно добили на значају својом ефикасношћу у борби против еколошких проблема.

“Искусство из последње две деценије је показало да еколошки порези могу бити ефикасни и делотворни инструменти еколошке политике“ (Анђелковић, 2012, стр. 203). Са друге стране, порески систем је, увођењем еколошких пореза, обезбедио снабдевање корисника јавним добрима (Leach, 2004). Еколошки порези проширују свест произвођача и потрошача у погледу рационалнијег коришћења природних ресурса, са једне стране и увећавају цене еколошки штетним производима са друге стране, чиме у крајњој истанци умањују тражњу за њима.

„У случајевима појединих земаља Европске Уније, приходи од еколошких пореза били су намењени углавном за финансирање водоснабдевања, канализације, изградње путева. Међутим, емпиријска истраживања су постепено доказала да су приходи од

еколошких пореза расли постепено и на тај начин доводили до уштеде енергије и ресурса са једне, као и до мотивације за наставак повећања еколошких пореза, са друге стране“ (Sterner, Köhlin, 2004, стр. 2).

Међународна димензија еколошких пореза је, експлицитно, изражена. Већина земаља чини велике напоре на овом терену, указујући на капиталне последице које могу настати угрожавањем животне средине. Највећи значај еколошким порезима посвећују развијене земље.

Основни разлог јесте њихово предњачење у односу на друге инструменте у борби са еколошким проблемима. Управо због тога, већина развијених земаља истиче и значај увођења нових облика еколошких пореза. Еманација еколошких пореза је карактеристична и за развијене земље Европске Уније.

Комисија Европске заједнице, пропулзивно ради на увођењу нових облика националних пореза (Илић Попов, 200, стр. 219-229). Додатно, “еколошки проблеми попут: заштите озонског омотача, глобалног загревања, киселих киша, неконтролисаног уништавања биљног и животињског света, превазилазе националне границе и не могу се решавати акцијама појединачних држава” (Анђелковић, 2012, стр. 205).

У оквиру Европске уније, питање заштите животне средине, у циљу регулације прекограничног загађења, представљало је једно од важних питања која су везана за хармонизацију закона земаља чланица Европске уније (Sterner, Köhlin, 2004). „У новим прописима о политици Дирекције за заштиту животне средине земаља Европске уније, Комисија је нагласила опорезивање животне средине (Schlegelmilch, 1998). Предмет нашег истраживања јесу земље у развоју које су чланице Европске Уније и врло скромне размере пореза са еколошким карактеристикама у њима.

Већина земаља у развоју, не придаје значај овом инструменту еколошке политике у поређењу са развијеним земљама. Основни разлог таквих околности конвенира нивоу развијености ових земаља. Еколошки порези имају регресиван карактер, попут пореза на додату вредност.

Имплицитно, овај главни недостатак еколошких пореза, имаће веће реперкусије на земље у развоју у поређењу са развијеним земљама. Аналогно, постоји велика неизвесност, да ли ће доћи до остварења циља

због којег су ови порези прикупљени. Уколико не постоји сигурност пореских обвезника, да ће доћи до, побољшања квалитета животне средине, не можемо очекивати ни да ће бити прикупљен довољан износ средстава.

Циљ овог рада је да укаже на значај еколошких пореза, уз помоћ одговарајуће статистичке технике. Анализираћемо 12 земаља у развоју Европске Уније: Бугарску, Чешку, Словенију, Словачку, Пољску, Летонију, Литванију, Румунију, Грчку, Мађарску, Хрватску и Естонију.

Анализираћемо приходе од еколошких пореза и издатке за заштиту животне средине у временском периоду од 2001-2016. године. Циљ рада је да сагледа инструменте еколошке политике и укаже на биланс позитивних ефеката еколошких пореза у анализираним државама. У раду ћемо дати одговор на питање да ли раст еколошких пореза утиче на издатке за заштиту животне средине, у анализираним земљама.

2. Преглед литературе

“На основу доступних података, који су резултирали из неколико научних истраживања, постоји мала концентрисаност држава на „зелене порезе“ као инструменте заштите животне средине, због комплексности те акције“ (Cornelia, Lenuța, 2012, стр. 731). Аналогно, када је реч о вези између еколошких пореза и трошкова који настају у циљу заштите животне средине, постоји веома мало емпиријских истраживања (Vincent, Dore, Adriana, Rambe, Walton, 2010).

Jaffe и Palmer (1997) су истражили трошкове за заштиту животне средине у одређеним земљама. Резултати његовог истраживања су показали да изостављање питања заштите животне средине изазива трошкове који имају значајан негативан ефекат на трошкове истраживања и развоја.

Kumbaroglu (2003) је истражио економске ефекте еколошког опорезивања употребом компатибилног еквилибријум модела који је аутор применио на економију Турске. Резултати истраживања указују на могућности за еколошки и економски одржив развој земље.

Sterner, Köhlin (2004) су истражили значај еколошких пореза дајући ретроспективну анализу издвајања за еколошке порезе земаља Европске уније.

Аутори су нагласили значај еколошких пореза пореза, као једног од инструмента еколошке

политике. Аутори су дали одговор на питање, зашто постоје варијације у нивоима опорезивања, када су у питању земље Европске уније.

Еколошки порези, за разлику од осталих облика пореза, у модерним условима, добијају поред фискалне функције и функцију заштите животне средине.

Стојановић и Ђорђевић (2016), наглашавају значај еколошких пореза у Србији за решавање еколошких проблема. Аутори су анализирали еколошке порезе и издатке владе за заштиту животне средине у Србији, у временском периоду 2006-2013. Посебну пажњу у свом истраживању, аутори су посветили акцизама, као облику еколошких пореза.

Они су закључили да је главни разлог за ограничену улогу акциза на нафтне деривате у Србији, лоша диференцијација пореских стопа, према критеријумима животне средине. Еколошки порези, представљају плаћања за специфичне услуге попут прикупљања отпада, третмана канализационих вода и колективних објеката за пречишћавање вода (Barde, 2004, стр. 2). Међутим, ова дефиниција, не прецизира овај порески феномен. Еколошки порез представља скуп пореских облика чија је тенденција да заштитите и унапреде животну средину.

Cornelia and Lenuța (2012) су истражили методе развоја и ефикасност еколошких пореза. Њихово истраживање укључује опорезивање животне средине у Европској Унији у периоду од 2001 до 2010 године. Аутори су користили специфичну методу, буџетске критеријуме у аспекту задовољавајућих услова стабилности. Аутори су у свом раду нагласили значај еколошких пореза као инструмената за добијање тачне цене на лицу места. У свом другом истраживању (2012) аутори су указали на отежаност увођења еколошких пореза у земљама ЕУ.

Ђуровић Тодоровић, Ђорђевић, Стојановић (2017) су истражили везу између прихода од еколошких пореза и потрошње владе за заштиту животне средине. Аутори су спровели панел анализу која је укључила 8 земаља Европске Уније: Немачку, Данску, Холандију, Шведску, Финску, Словенију, Естонију, Норвешку, у периоду од 2001-2013. Резултати истраживања су указали на јаку везу. Раст прихода од еколошких пореза за 1% утиче на повећање владиних трошкова за животну средину за 0.99%.

2. Еколошки порези као инструмент вођења еколошке политике

У литератури не можемо наћи дефиницију која инволвира све могуће инструменте еколошке политике. Основни разлог за то јесте разноврстан скуп мера политике држава које користе читав дијапазон инструмената. Разлог за интервенције, на терену заштите животне средине, проналази се у осигурању оптималног нивоа загађења. Аналогно, земље претендују да пронађу оптималну стопу пореза. Поред тога што, не постоји дефиниција економских инструмената, не постоји ни универзално прихваћена таксономија политике заштите животне средине.

Постоји велики број теоријских истраживања о селекцији инструмената еколошке политике (Baumol, Oates, 1988; Tietenberg, 1990; Xepapadeas, 1997; Dijkstra, 1999; Bohm, Russell, 1997; Stavins, 2002). Несумњиво, државе поред пореза и законских прописа, могу да инкорпорирају у своју политику заштите животне средине читав дијапазон инструмената, који ће бити ефикасни у реализацији еколошке политике.

У већини земаља постоји разноврсност инструмената, с тим да се за земље у развоју не може рећи да иду „раме уз раме“ са развијеним земљама, због немогућности примене свих инструмената.

Наиме, земље у развоју су веома сиромашне алатима којима ће реаговати на терену заштите животне средине. Најчешће развијени инструмент у земљама у развоју ЕУ представља еколошки порез. Међутим, чак ни овај еколошки инструмент није подједнако развијен у свим земљама. Порез треба бити висок до нивоа који би створио подстрек за загађиваче да престану да загађују животну средину.

Додатно, порез за заштиту животне средине, не сме бити изнад прекограничног нивоа. Становништво једне државе, више је наклоњено избегавању загађивања у односу на плаћање пореза.

Стопе које су постављене на високом нивоу, експлицитно, неће генерисати довољно пореских прихода, сходно томе да ће „загађивачи“ избегавати да плате порез.

Дакле, да би еколошка политика била ефикасно вођена, неопходно је да стопа еколошких пореза буде на одговарајућем нивоу.

Табела 1. Преглед инструмената еколошке политике

Инструменти еколошке политике			
Информисаност о загађивању	Давање правана загађивање	Регулација	Инструменти базирани на ценовној основи
Јавно информисање	Додела имовинских права	Стандардне дозволе	Субвенције
Транспарентне информације	Трговање дозволама	Забране, зонирања	Еколошке накнаде/порези
Добровољни споразуми	Трговање квотама	Јавна добра	Кориснички трошкови
Праћење шеме	Системи неутрализације	Одговорност	Системи враћања депозита

Извор: Аутори, на основу: Sterner, T., Köhlin, G., Environmental Taxes in Europe, Public Finance and Management, 2003, str. 4

Вођење еколошке политике, треба бити засновано на ефикасним инструментима, који ће, заједно са пореском политиком, представљати добар портфолио једне земље. Искристалисало се мноштво инструмената, међутим, примена истих се разликује у зависности од земље.

Могућност примене појединих инструмената у економски недовољно развијеним земљама, није могућа. Према томе, земље у развоју треба да се ослањају највише на оне инструменте чија је примена могућа и даје позитивне резултате.

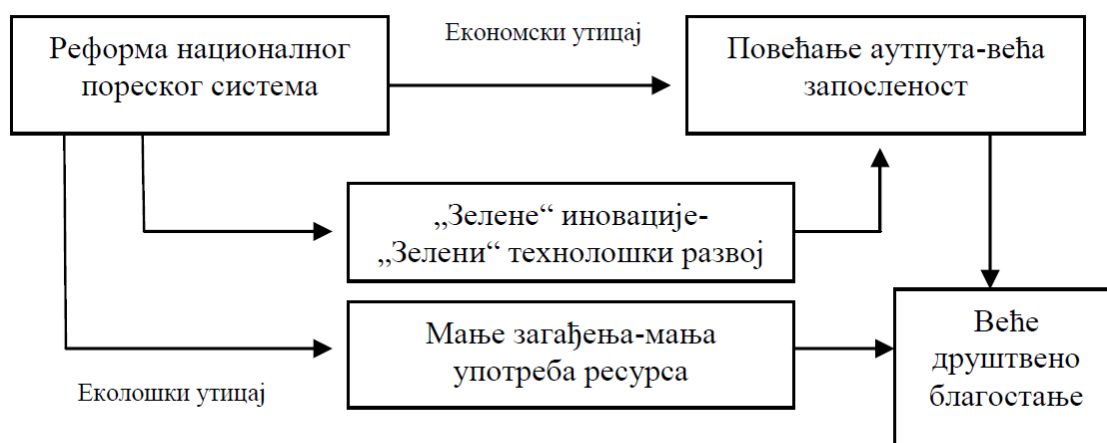
Поред опорезивања животне средине, чишћење јавних површина, готово у свим земљама

представља применљив инструмент, сходно томе да већина земља пружа чишћење јавних површина као “јавно добро”. Транспарентне информације су, такође, веома важан део политике.

Углавном пружане информације имају позитивне рефлексије према свим грађанима и могу да повећају свест о заштити животне средине, поготово у земљама у развоју.

Еколошки порези представљају један од инструмената који, поред позитивног утицаја на животну средину, може да обезбеди додатне пореске приходе, који су неопходни свим земљама. Такође, еколошки порези доприносе људском здрављу.

Слика 1. Реформа националног пореског система у циљу већег друштвеног благостања

Извор: Ekins, P., Speck, S. Environmental Tax Reform, 2011, стр. 99.

Потребна је децентрализација и транспарентност у вођењу еколошке политике. Слика 1 указује на неопходне реформе у земљама у развоју, али и на користи које земље у развоју могу имати од еколошких пореза.

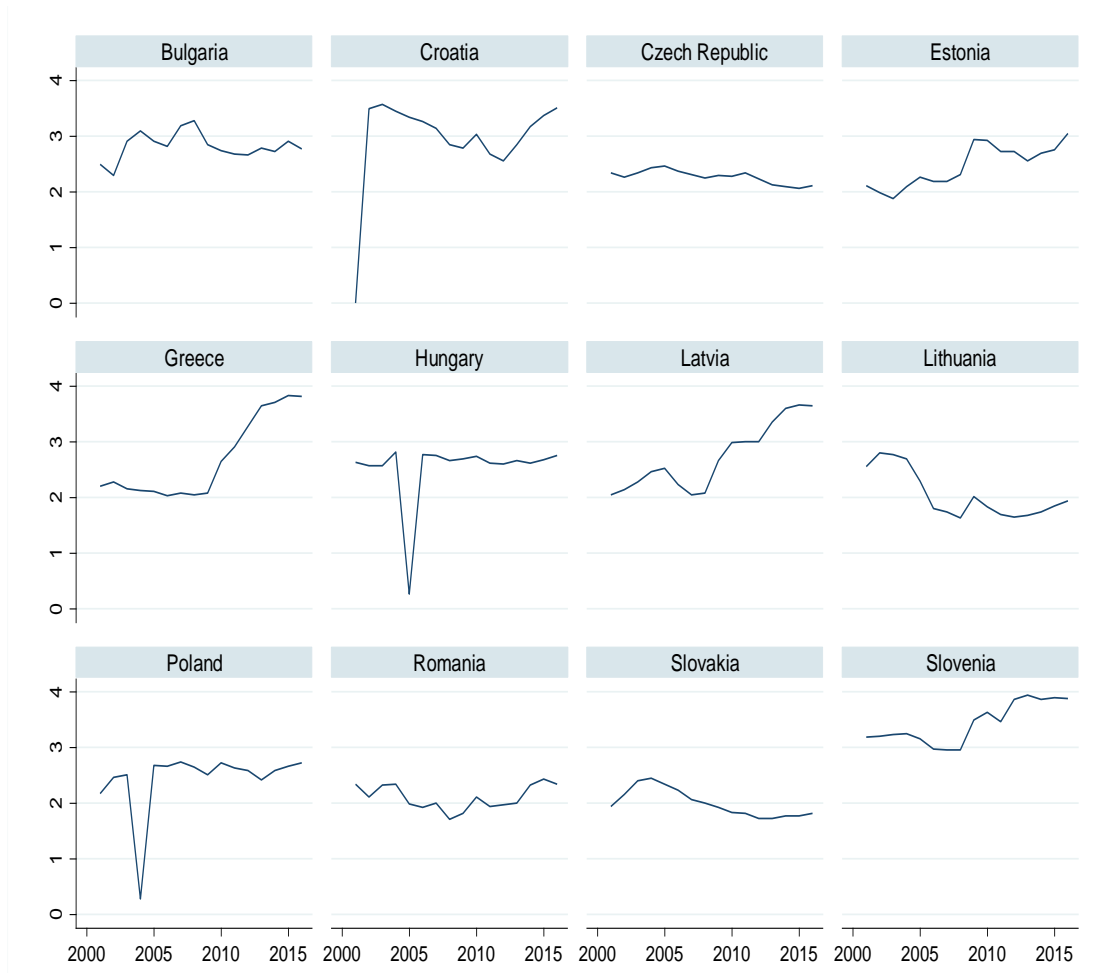
Предлог реформе у земљама у развоју аутоматски доводи до повећања запослености и стимулише „зелене“ иновације. “Овај економски утицај експлицитно увећава друштвено благостање” (Ekins, Speck, 2011, стр. 15).

3. Анализа података и методе истраживања

„Историјски, политика заштите животне средине ЕУ углавном је имала декларисан циљ интегрисања политике заштите животне средине са другим секторским

политикама“ (Cornelia, Lenuța, 2012, стр. 719). Међутим, земље у развоју, сходно њиховом економском развоју, нису могле пропулзивно да реагују на терену еколошких пореза.

Графикон 1. Кретање прихода од еколошких пореза у земљама у развоју Европске уније, 2001-2016.

Извор: Eurostat

График 1 показује тенденцију издвајања земаља у развоју ЕУ за еколошке порезе, у временском периоду од 2001 до 2016. године.

Повећање пореза за заштиту животне средине може се, најпре, запазити у Хрватској, Естонији, Грчкој, Летонији, Литванији и Пољској. Благи дисконтинуитет запажамо у Бугарској, Чешкој, Румунији и Словачкој.

Највећа циклична кретања приметна су у Грчкој, која после глобалне економске кризе почиње да прикупља већи ниво прихода на терену свих облика пореза. Аналогно, у Мађарској и Пољској, такође долази до наглог пада прихода од еколошких пореза, што је у

складу са падом БДП-а у овим земљама. Највећи приходи од еколошких пореза остварују се у Словенији, а најмањи приходи у Румунији. “Румунија мора осигурати компатибилност с Европском унијом” (Cornelia, Lenuța, 2012, стр. 721).

У делу који следи, анализираћемо рефлексивне еколошке порезе имају на издатке државе за заштиту животне средине.

Основа за формирање базе података о изабраним варијаблима чине подаци прикупљени из релевантне базе Еуростат-а.

Табела 2. Дескриптивна статистика прихода од еколошких пореза (% у БДП) изабраних земаља, у милионима евра.

Земља					
Бугарска	Приходи од еколошких пореза	2.30	3.28	2.8237	.24303
Хрватска	Приходи од еколошких пореза	.00	3.58	2.9444	.84715
Чешка	Приходи од еколошких пореза	2.07	2.47	2.2740	.11939
Естонија	Приходи од еколошких пореза	1.89	3.06	2.4663	.37548
Грчка	Приходи од еколошких пореза	2.03	3.83	2.6845	.72309
Мађарска	Приходи од еколошких пореза	.27	2.81	2.5268	.60624
Летонија	Приходи од еколошких пореза	2.05	3.66	2.7323	.59707
Литванија	Приходи од еколошких пореза	1.63	2.81	2.0421	.43172
Пољска	Приходи од еколошких пореза	.27	2.74	2.4333	.59418
Румунија	Приходи од еколошких пореза	1.70	2.43	2.1011	.21989
Словачка	Приходи од еколошких пореза	1.72	2.45	1.9927	.24889
Словенија	Приходи од еколошких пореза	2.95	3.94	3.4269	.36684

Извор: Аутори, коришћењем СПСС софтвер пакета на бази прикупљених података

Подаци дескриптивне статистике, мерени кроз стандардну девијацију, показују разлику у приходима од еколошких пореза између анализираних земаља. Највећи износ прихода од еколошких пореза на годишњем нивоу, износио је 3.94% БДП, док је најмањи износ износио 0.00% БДП-а. “Ниво пореза је детерминисан приходима који су потребни за спровођење еколошких мера и процедура” (Määttä, 2006, стр. 93). “Варијабилност података, који се мери кроз стандардну

девијацију, указује на удаљеност података од средње вредности, указујући на чињеницу да неке земље убиру знатно веће приходе по основу еколошких пореза” (Ђуровић, Тодоровић, Ђорђевић, Стојановић, 2017, стр. 203). У табели 3 приказани су резултати регресионе анализе. Модел вишеструке регресије испитује утицај прихода од еколошких пореза, који су у моделу независна променљива, на издатке државе за заштиту животне средине, зависну променљиву.

Табела 3. Процена регресионих коефицијената*

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	54.813	30.231		1.813	.071
Приходи од еколошких пореза	.271	.009	.908	29.644	.000

*зависна варијабли: издаци владе за заштиту животне средине

Извор: Обрачун аутора

Процењене вредности коефицијената регресије приказане у табели 3, могу се изразити у следећем облику:

$$\text{Издаци владе за заштиту животне средине} = 54.813 + 0.271 \cdot$$

Приходи од еколошких пореза
(1)

На бази процењеног регресионог модела, можемо приметити да у земљама у развоју које су чланице ЕУ, постоји позитиван ефекат прихода од еколошких пореза на издатке државе.

У табели 3 приказана је процењена вредност бета коефицијента (B) и она износи 0.271. Ова

вредност може бити интерпретирана на следећи начин: раст прихода од еколошких пореза за милион евра узрокује просечно повећање издатака владе за заштиту животне средине у износу од 271.000 милиона евра ($p < 0.001$). Овим моделом је објашњено 82% укупне варијансе издатака владе за заштиту животне средине, а модел је као целина статистички значајан (Sig. 0.000).

ЗАКЉУЧАК

Трендови на тржишту показују да државе, не придају значај еколошким порезима. Такође, на основу анализе закључујемо да постоји смањење ових пореских прихода у појединим земљама. Аподиктично, постоји велика потреба за више истраживања у домену еколошких пореза, на основу којих би се проценио утицај на животну средину.

Еколошки порези су намењени да донесу новац буџету Европске Уније. “Еколошки порези су порези који имају примарни циљ да генеришу приходе, али који могу имати значајан позитиван ефекат на животну средину” (Määttä, 2006, стр. 93). Аналогно, еколошки порези представљају један од инструмената политике заштите животне средине. Еколошка регулација може имати позитивне ефекте на перформансе домаћих фирми у односу на њихове стране конкуренте (Porter, 1991). Раст еколошких пореза у пореским системима анализираних земаља у развоју, пружа биланс позитивних ефеката.

Еколошки порези омогућавају, такође, да остали порези буду умањени, уз повећање бенефита за људско друштво.

Циљ рада је да укаже на тенденцију кретања прихода од еколошких пореза, уз помоћ компаративне анализе 12 земаља у развоју ЕУ, у временском дијапазону од 2001-2016. године. Упркос сиромашној бази података, спроведена је регресиона анализа. Резултати регресионе анализе су указали на велики значај еколошких прихода за повећање издатака државе на овом терену. Добијени резултати указују на неопходност повећања прихода од еколошких пореза.

Са повећањем еколошких прихода у износу од милион евра, долази до раста издатака за заштиту животне средине у просеку од 277.000 евра, у анализираним земљама у развоју. Дакле, са растом средстава, долази имплицитно до раста издвајања државе на терену заштите животне средине.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Baumol, William. J. and Wallace E. Oates. (1988). *The Theory of Environmental Policy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- [2] Bohm, Peter and C.S. Russell. (1997). “Comparative Analysis of Alternative Policy Instruments.” In *The Economics of Environmental Protection: Theory and Demand Revelation*. Ed. Peter Bohm. Cheltenham: Edward Elgar, pp. 48-113.
- [3] Cornelia, P.G. Lenuța, T.C (2012). Assessing the Impact and Effectiveness of Environmental Taxes, *Procedia Economics and Finance-Emerging Markets Queries in Finance and Business*, 3 (2012), pp. 728-733.
- [4] Cornelia, P.G. Lenuța, T.C. (2012) Trends in the Evolution of Environmental Taxes, *Procedia Economics and Finance- Emerging Markets Queries in Finance and Business*, 3 (2012), pp. 716-721.
- [5] Dijkstra, B.R. (1999). *The Political Economy of Environmental Policy. A Public Choice Approach to Market Instruments*. Cheltenham: Edward Elgar.
- [6] Drenovak Ivanovic, M. (2015), The development of the right to public participation in environmental matters as a new concept of administrative decision making in Serbia, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, No. 44 E/2015, pp. 74-90.
- [7] Đurović Todorović, J., Đorđević, M., Stojanović, M. (2017). Environmental taxes and expenditures in selected countries: Panel data analysis. *International Scientific Conference: Contemporary Approaches in the Analysis of Economic Performances. Thematic Collection, Faculty of Economics Niš*, October, pp.197-207.
- [8] Ekins, P., Speck, S., (2011). *Environmental Tax Reform: A Policy for Green Growth*, New York: Oxford- University press.
- [9] Goulder, L.H. (1994). *Environmental Taxation and the “Double Dividend”*: a Readers Guide, NBER Working Paper National Bureau of Economic Research, Cambridge.
- [10] Ilić Popov, G. (2000). *Ekološki porezi*, Beograd: Pravni fakultet.
- [11] Jaffe, A., Palmer, K.(1997). *Environmental Regulation and Innovation: A Panel Data Study*, *The Review of Economics and Statistics*, Vol. 79, No. 4, pp. 610-619.
- [12] Kumbaroglu, S. G. (2003). *Environmental taxation and economic effects: a computable general equilibrium analysis for Turkey*,

- Journal of Policy Modeling, vol. 25, no. 8, pp. 795-810.
- [13] Määttä, K. (2006). *Environmental Taxes: An Introductory Analysis*, Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Ltd.
- [14] Martin Jänicke, (2005). Trend setters in environmental policy: the character and role of pioneer countries, *Environmental Policy and Governance*, vol. 15, no. 2, pp. 129-142.
- [15] Russell, C.S. and P.T. Powell. (1996). *Choosing Environmental Policy Tools: Theoretical Cautions and Practical Considerations*. Inter-American Development Bank.
- [16] Schlegelmilch, Kai. (1998). *Energy Taxation in the EU and some member States: Looking for Opportunities Ahead*, Wuppertal Institute for Climate, Environment and Energy.
- [17] Speck, S., Jilkova, J. (2012). *Design of environmental Tax Reforms in Europe*, LN: Carbon Energy Taxation: Lessons from Europe, Edited by: Andersen, M.S., Ekins, P., New York: Oxford University Press.
- [18] Stavins, Robert N. (2002). "Experience with Market-Based Environmental Policy Instruments." *Handbook of Environmental Economics*. Eds. Karl Göran Mäler and Jeffrey Vincent. Amsterdam: Elsevier Science.
- [19] Sterner, T., Köhlin, G., *Environmental Taxes in Europe*, *Public Finance and Management*, 2003, Vol. 1, pp. 1-26.
- [20] Stojanović, M., Đorđević, M. (2017). The role of environmental taxes in Serbian tax system, *Ekonomika*, vol. 62, no. 4, pp. 75-84
- [21] Tietenberg, Thomas H. (1990). "Economic Instruments for Environmental Regulation." *Oxford Review of Economic Policy*. 6(1): pp. 17-33.
- [22] Vincent, J. et al. (2002). Public environmental expenditures In Indonesia, *Bulletin of Indonesian Economic Studies*, 38(1), pp. 61-74.
- [23] Xepapadeas, Anastasios. (1997). *Advanced Principles in Environmental Policy*. Edward Elgar.
- [24] Јовичић, М., и Ставрић, Б. (2011). *Основи менаџмента*. Бијељина: Факултет пословне економије Бијељина.

SUMMARY

In recent years, an increasing number of countries in the world have been devoting special attention to the protection of the environment. Improving environmental protection is particularly important for developing countries, due to the inability to apply protection instruments that are implemented in developed countries. A number of instruments have crystallized, but their application varies depending on the country. The application of some instruments in developing countries is not possible. Accordingly, developing countries should rely heavily on instruments which are effective and yields positive results. Research shows that many instruments can have positive environmental reflections. Most economists emphasize the importance of environmental taxes in developing countries.